

Передмова

Науковий щорічник „Історія і культура Придніпров'я: Невідомі та маловідомі сторінки”, який вже має чотири випуски, прихильно зустрінутий науковою громадськістю не тільки нашого краю, але й України загалом. Та й краєзнавці Придніпров'я послуговуються матеріалами видання для своїх краєзнавчих розвідок. Це спонукає нас до подальших наукових пошуків, виявлення архівних джерел та введення їх до наукового обігу, висвітлення маловідомих чи невідомих досі фактів в історії нашого краю, характеристики діяльності окремих людей, котрі у свій час зробили значний внесок у розвиток різних сфер суспільного життя Придніпров'я, а нині з різних причин майже забуті.

5-й випуск щорічника, на відміну від попереднього випуску, цілком присвяченого дослідженню проблем благодійництва і меценатства, більш розмаїтий за тематикою. Власне, видання й не передбачає обов'язкової тематичної єдності статей і матеріалів в межах одного випуску, в одне ціле публікації єднає територія Придніпров'я та відповідність ознаці „невідомі та маловідомі сторінки”.

Попри тематичну розмаїтість вміщених у цьому випуску статей, все ж, можна виділити кілька блоків статей. Перший блок статей (автори: С.В.Абросимова, Л.М.Маленко, К.О.Тележняк) присвячений аналізу архівних фондів, які утримують інформацію про наш край. Для дослідників історії запорозького козацтва, безумовно, великий інтерес має стаття відомої запорізької дослідниці Людмили Маленко про Краснодарський архів, що в Російській Федерації, оскільки, переселяючись на Кубань у кінці XVIII ст., запорожці забрали з собою значну частину документів з історії Запорозької Січі. В наукових, а тим більше у краєзнавчих, публікаціях досить рідко можна зустріти посилання на історичні джерела з колишніх приватних архівів, які, звичайно, згодом потрапили в офіційні архівосховища. На деякі з них звертають увагу читачів статті знаного науковця, співробітниці Дніпропетровського історичного музею С.В.Абросимової та молоді дослідниці тієї ж установи К.О.Тележняк.

Друга група статей (автори: С.В.Абросимова і Н.В.Ченцова, Н.І.Швайба, О.В.Старік) присвячена різним аспектам процесу дослідження історії Півдня України. Мова йде як про накопичення знань, так і про їх популяризацію в хронологічних межах з кінця XIX ст. по наші дні. Найяскравіше тут вимальовуються постаті науковця Н.В.Полонської-Василенко, науковця і популяризатора знань Д.І.Яворницького.

Різні аспекти козацького минулого Придніпров'я чи, ширше, Півдня України, розглядаються в статтях А.М.Білоконя, М.П.Жуковського, З.І.Шевцової, Ю.С.Чайковської, Б.О.Галя.

Грунтовна і цікава стаття В.В.Грибовського, присвячена розгляду традиційної економіки причорноморських ногайців, по суті, примикає до цієї групи статей, бо ногайці тривалий час були впливовим фактором існування запорозьких козаків.

Життя Катеринослава і губернії XIX – початку XX ст. характеризують наукові розвідки В.С.Бушина, Н.В.Доброгорської, Г.В.Утешевої, П.О.Чорнобая, І.М.Єлінова.

Дослідник історії махновського руху В.М.Чоп, який вже друкувався у нашому виданні, цього разу детально аналізує (у співавторстві з І.І.Лиманом) Азовську операцію армії Н.І.Махна.

Останнім часом з'явилося чимало праць з історії Придніпров'я, які заслуговують на увагу науковців і краєзнавців. Тому вміщуємо у рубриці «Рецензії» критичні замітки на п'ять виданих книг, оскільки вважаємо своїм завданням аналізувати і сучасний процес дослідження історії Придніпров'я.

Отже, бажаємо читачам відкрити для себе ще декілька неведомих та маловідомих сторінок з історії і культури Придніпров'я.

Г.К.Швидько, доктор історичних наук,
професор, Голова обласної організації
Всеукраїнської спілки краєзнавців,
зав. кафедри історії і культури Придніпров'я
Інституту гуманітарних проблем НГУ